

XXIIè APLEC EXCURSIONISTA dels PAÏSOS CATALANS

VILAFRANCA COMARCA DELS PORTS

9-10-11-12 D'OCTUBRE 1998

ORGANITZA: C. EXCURSIONISTA CASTELLÓ
COL.LABORA: AJUNTAMENT DE VILAFRANCA

CENTRE EXCURSIONISTA DE CASTELLÓ

N.º 22

JULIOL - AGOST - SETEMBRE

1998

AGRESSIONS A LA SERRA ESPADÀ !!!

La Serra d'Espadà, dies abans de declarar-la Parc Natural, està sofrint una sèrie d'agressions que caldria paraitzar immediatament.

Un propietari amb nombroses finques a la Serra està duent a terme una tala massiva de pins pinàsters, deixant zones amb poca coberta vegetal, provocant un fort perill d'erosió i deixant nombroses restes de l'esmentada tala; a més a més, per poder treure els pins, ha fet, sense cap tipus de permís, unes pistes forestals amb unes pendents fortíssimes, que produeixen un perill d'erosió molt greu.

Aquest senyor està actuant a la Serra com si fora l'amo absolut, no respecta la propietat privada, les pistes que ell ha ordenat fer passen constantment pel mig de propietats particulars sense demanar cap permís als propietaris i, evidentment, també els hi ha tallat els pins. Per fer aquestes pistes ha arrancat nombroses sureres i, encara que té denúncies posades per la Conselleria de Medi Ambient, ell continua com si no passara res.

Aquestes il·legalitats les ha comés a l'Ombria d'Artana, a la partida del Canyaret en terme de l'Aín i al Barranc de la Xelva (senda que puja al Pic Espadà) al terme de l'Alcúdia de Veo.

També volem denunciar que aquest senyor, fent ús de la seua prepotència, ha destrossat una part del GR 36, sender de gran recorregut, que va des de Montanejos fins a Nules en la zona de l'Ombria d'Artana, fent una pista il·legal que passa per damunt d'aquest GR, desfent tot el sender que fa cinc anys vam obrir amb molts esforços i moltes hores de treball.

En la mateixa Ombria d'Artana pasturen unes mil cabres, també del referit propietari, sense cap control, ni permís de pastura, produint una gran erosió i menjant-se els plantons joves de carrasques i sureres.

Ziga-zaga sense corba per girar i pendent elevada.

Per tot açò demanem la paraització immediata de totes aquestes accions il·legals i que la Conselleria de Medi Ambient actue fent complir les lleis del PORN.

Creiem convenient que el Ministeri Fiscal ordenés la investigació d'aquests fets, per si pogueren ser constitutius d'un delictes ecològic.

SOCIETAT D'AMICS DE LA SERRA D'ESPADÀ

CENTRE EXCURSIONISTA DE CASTELLÓ

Sureres esgallades i restes de la tala de pins.

Pista en Aín amb gran pendent.

— **Portada:** Informació a la pàgina 20.

— **Creació Portada:** "Rostit."

— *Les opinions dels autors no han de coincidir necessàriament amb les del Consell de Redacció.*

L'ESTEL - N.º 22 - 1998

EDITA: C. E. C. Centre Excursionista de Castelló.

ADREÇA: C/ Isabel Ferrer, 60 - Tel. 964 23 44 90 - Castelló.

DIPÒSIT LEGAL: CS-77-1993.

EQUIP DE REDACCIÓ: Enric Forcada, Dolors Usó, Anna Bueso, Joan Carles Figàs, Isidre Boné, Toni Calduch.

COORDINACIÓ: Rosa Garcia.

IMPRESSIÓ I MAQUETACIÓ: Impremta La Gavina.

— *Aquesta revista està confeccionada amb paper reciclat 100 x 100.*

ÍNDEX

	<u>Pàgines</u>
Editorial	1
Un dia de Marxa: Almedjar-Pic d'Espadà	2
El cor d'un poble	6
Material d'Arxiu:	
<i>La Comissió coordinadora d'activitats</i> ...	7
La VII Pujada a peu en un dia a Penyagolosa .	11
Retalls Etnogràfics	13
Activitats previstes	14
Patufets i Patufetes	15
Programa d'activitats: 3. ^{er} trimestre 1998	16
Primeres Jornades Medi-Ambientals:	
<i>"Toca Terra"</i>	18
Passatemps i calaix de sastre	19
XXIIè Aplec i anteriors	20

EDITORIAL

EL CAMPAMENT TERRITORIAL DE CASTELLÓ DE LA FEDERACIÓ TERRITORIAL VALENCIANA DE MUNTANYISME

Aquest any, per primera vegada, el Centre Excursionista de Castelló, s'ha encarregat d'organitzar el Campament Territorial de Castelló, activitat de la Federació Territorial Valenciana de Muntanyisme. Es tracta d'una de les activitats anuals que duu a terme la Federació, que també es fa a València i a Alacant en dades diferents, i que consisteix essencialment en una acampada on s'apleguen excursionistes de tot el País Valencià, i d'altres llocs també si volen venir; és doncs una oportunitat per conèixer excursionistes, muntanyers, amants de la natura d'altres pobles, i a la vegada donar-los a conèixer indrets del teu poble, de les comarques més properes. Així, quan vam decidir fer-nos càrrec de l'organització d'aquesta activitat, vam pensar en fer-la a un indret que no fora massa conegut i de seguida vam pensar, entre d'altres, en la vessant menys coneguda del massís del Penyagolosa; la vessant sud, i el lloc escollit no podia ser més que el Mas de Borràs.

El campament va tenir lloc els dies 21 i 22 de febrer i s'hi van acostar un centenar de persones d'arreu del país, la major part d'elles federades. El mateix dissabte, després d'aplegar els participants i d'instal·lar-se al mas o muntar les tendes, es van organitzar per la vesprada dues excursions, una a la font de Ramos i l'altra un recorregut de natura pel barranc de Borràs, mentre, al mateix temps, va tenir lloc a les instal·lacions del mas una reunió del Comitè de Senders de la Federació. Després de sopar, l'amic Pep va muntar un cremadet calmantet que va ser molt celebrat pels presents, i així, calentets, després d'observar una estona el meravellós cel estelat que hi havia, ens en vam anar tots i totes a dormir. Al matí següent teníem preparada una excursió a la nevera passant per la font de Las-Mozas i després, pel mas de Marcén, baixar al riu Carbo i des d'allí tornar al Mas de Borràs per l'estret de la Talaia. Malauradament no vam poder aplegar a la nevera donada la premura de temps, però sí que vam fer tota la resta de l'excursió i, encara que algú va treure el lleu, el recorregut ens va complaure a tots. En aplegar al mas vam fer l'acte de cloenda de la activitat federativa i, després d'unes paraules dels organitzadors i del President de la Federació Territorial Valenciana de Muntanyisme, vam obsequiar els participants amb un vi d'aperitiu i després, qui ho va voler, es va passar entre pit i esquena l'espectacular paella que per dinar ens van preparar al mas.

Van venir muntanyers, a més del Centre Excursionista de Castelló, del de Crevillent, del de Muro, del de Petrer (aquest va ser el més nombrós), del de València, del Centre Excursionista Eldense, de Ardillas Club de Senderismo de València, de la Colla Excursionista de Cullera, del Centre Excursionista Contestà, del Club Excursionista Avant de La Costera, del Club Muntanyer i Espeleo de Xeresa, del Centre Excursionista de Pedreguer, del d'Alboraia (d'on era el participant més menut, En Josep, de 4 anys), del Club Il·licità de Muntanyisme i del Club Albaterano; en total 16 societats excursionistes del País Valencià que van acostar, com ja em dit, a un centenar de persones, de les quals 29 eren del Centre Excursionista de Petrer, 22 d'elles federades. De socis del nostre Centre sols hi van participar 12 companys, 6 d'ells federats; també es van acostar 13 amics que no eren socis de cap entitat.

Per a concloure aquesta crònica, cal dir que l'esdeveniment ha sigut profitós, entre d'altres coses perquè ens ha donat la possibilitat de conèixer persones de la resta del país que tenen les mateixes afeccions que nosaltres, i per tant hem pogut intercanviar experiències, aventures i, el que és més important, ens acosta a d'altres companys de la resta del país. Crec que hauriem de fer un esforç per tal de participar més activament en aquest tipus d'activitats, penso que l'experiència s'ho val. En l'aspecte negatiu, cal apuntar la baixa participació de socis del C.E.C. i la nul·la assistència de clubs o centres excursionistes de la província de Castelló.

Per acabar sols ens resta agrair la col·laboració que, per a la celebració d'aquest campament territorial, hem rebut de Santa, Joan, Josean, Pep i la resta de personal del Mas de Borràs. Moltes gràcies a tots!

GREGORI DOLZ

BANCAIXA

Castelló - Caixa d'Estalvis de València, Castelló i Alacant

UN DIA DE MARXA

Per Ricardo Catalán

ALMEDÍJAR - PIC D'ESPADÀ

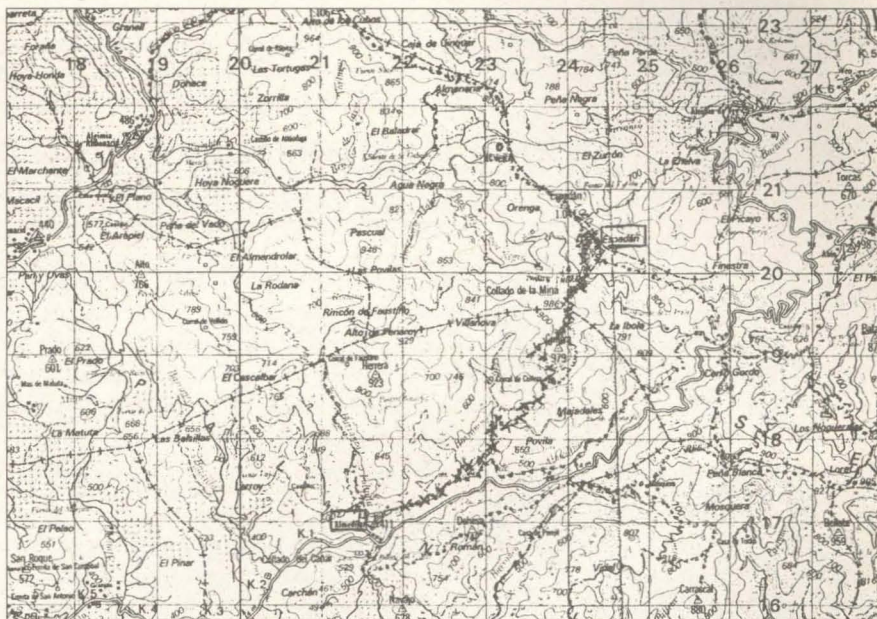
Ens tornem a trobar a la Serra d'Espadà, en un altre dels seus pobles, tan bonics i acollidors, afectat, com la resta, d'una sagnia constant dels seus habitants al llarg dels darrers 100 anys.

Poc més de 200 persones viuen avui de manera estable en aquest municipi, L'aspresa de les seues penyes descarnades posa obstacles a l'agricultura i allunya les famílies que hi van voler fer servir els braços.

L'emigració que abans fou temporal ha esdevingut definitiva des dels anys 60; la pròpia evolució econòmica i el desenvolupament industrial van obligar molts dels qui, durant anys, van estar apegats a la terra, a buscar llur subsistència en llocs on es demanava mà d'obra; aquestes circumstàncies van desencadenar un èxode massiu del jovent.

De tota manera, la població s'incrementa de manera apreciable durant els caps de setmana i sobretot a l'estiu, quan s'hi calculen uns 1000 residents aproximadament.

Nombroses terres de conreu han estat progressivament abandonades, essent

primordial en l'actualitat l'olivera i l'ametller, ja que aquests són gairebé els únics recursos que aporta l'agricultura, junt amb petits horts i la treta del suro.

A la darrera dècada hi ha hagut dos fets importants, que han estat un intent seriós per tal de frenar la lenta disminució demogràfica: la construcció de la planta embotelladora d'aigua i la "Casa de la Surera" (alberg d'oci que està donant molta empenta al turisme rural, amb diverses activitats i tallers).

Al seu terme hi ha fonts magnífiques i un paratge únic a la Comunitat Valenciana per la seua massa de sureres (*Quercus Suber*). Ens referim a Mosquera.

Així doncs ens trobem a Almedijar, municipi on comença l'excursió.

TEMPS

TOTAL	PARCIAL
00.00'	00.00'

Eixim d'Almedijar en direcció Est pel camí que al començament és paral·lel al barranc d'Almanzor, i després ens duu al pou Casicas; a la nostra dreta hi ha terrenys conreats en bancals; a la nostra esquerra flancs i muntanyes rososes amb escassa vegetació d'arbres (Foto 1, perfil molt aproximat de l'excursió, entre Almedijar, a l'esquerra, al fons de la vall,

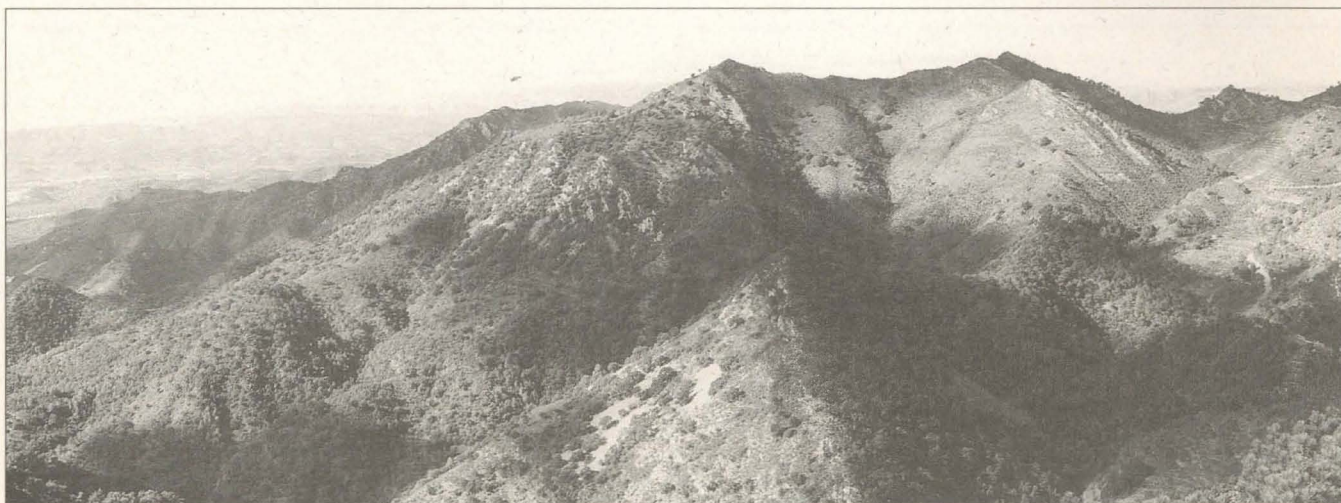

Foto: 2

i el Pic d'Espadà, a la dreta).

00.10'   00.10'

Seguim en la mateixa direcció i, pocs minuts després, en passar diverses corbes del camí, deixem a la nostra dreta una bassa d'aigua que, no fa molt temps, alimentava a poal la roda del molí que avui està completament enrunat. Encara es pot visitar amb la companyia agradable del darrer moliner que va obtenir farina de les seues pedres.

Uns metres més endavant trobem una bifurcació; el camí de la dreta ens duu per la vall del barranc; però nosaltres hem de seguir recte i ascen-

Foto: 3

dir en direcció Nord-Est, pel camí que, a partir d'ací, és de terra.

00.22'   00.12'

8 minuts després ens enfrontem a un altra bifurcació, i en aquest cas emprarem el camí de la dreta (el de l'esquerra ens duria a la font de Vilanova, una de les més prestigioses del terme). A partir d'ací hem de parar compte, ja que, després d'una corba tancada a la dreta, a la següent corba (aquesta a l'esquerra), a la seua part ampla hem de deixar el camí.

00.35'   00.13'

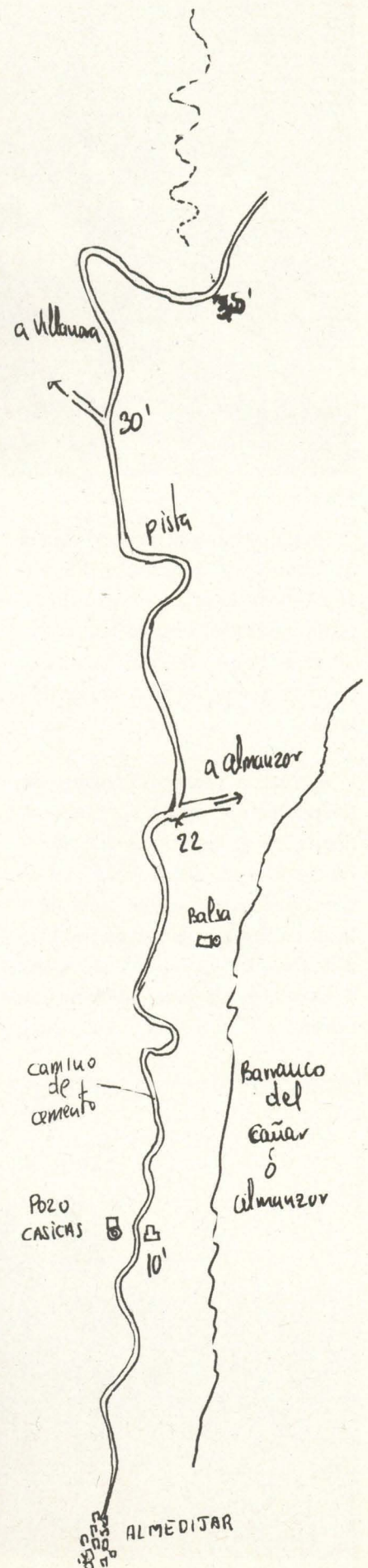

Foto: 4

En aquest moment prenem la senda que comença a l'esquerra en direcció Nord (hem de cercar un motlló de pedres que indica on comença, ja que de vegades està destruït); als pocs metres la senda està marcada perfectament.

A partir d'aleshores comença un fort pendent que, en uns 38 minuts, ens duu al cim de les Penyes de Cullera. Enmig del boix, estepes, brucs, carrasques i sureres, amb alguns pins i algalgues, haurem pujat, en un poc més d'una hora, dels 411 m. d'altitud d'Almedfjar, als gairebé 900 on ens trobem.

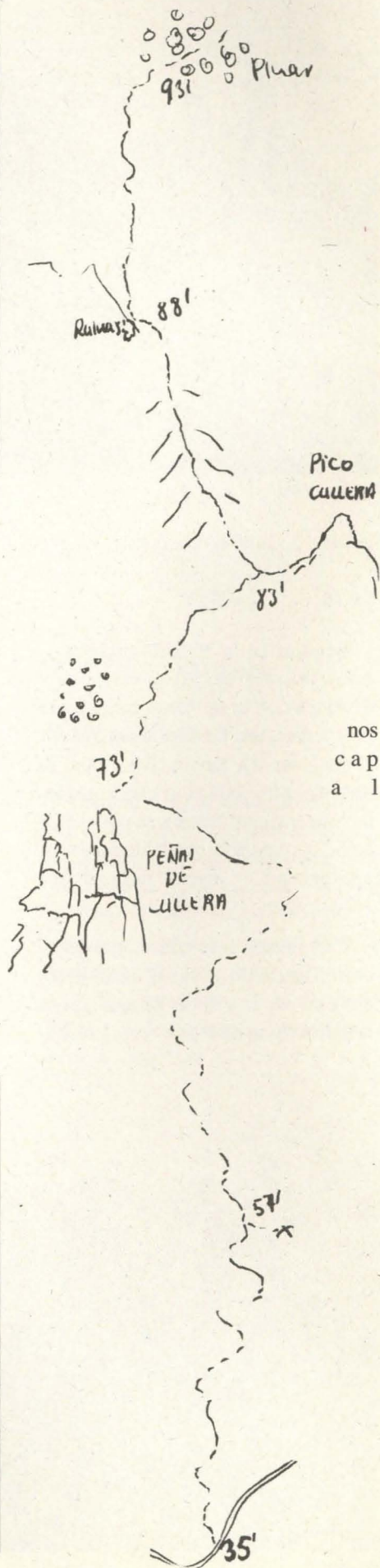
La plataforma rocosa on som, d'aspecte estrany, es talla en picat; la seua forta coberta, el seu dors derruït, ens obliguen a prendre precaucions en treure el cap per aquest magnífic balcó de roca nua a la intempèrie. Davant dels nostres ulls es desplega un paisatge fantàstic capaç d'omplir-nos de grandesa, pau i llibertat (foto 2, Penyes de Cullera).

01.13'   00.38'

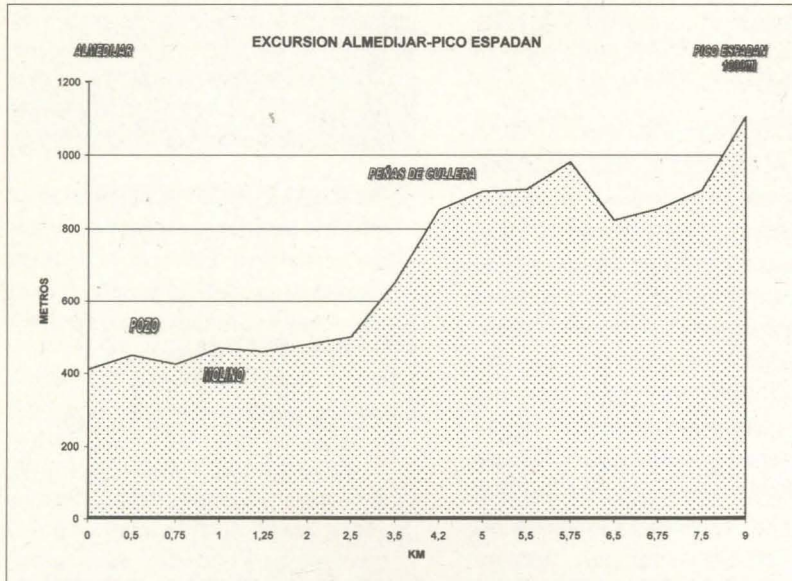
Encara no hem curullat l'ascensió al Pic de Cullera (cim de 979 m. que es troba a la nostra esquena). Desfem el camí (els darrers 50 m.) i tornem a encarar-

Foto: 5

nos
cap
a l

pic; seguim en direcció Nord, per un sender no molt marcat, i a poc a poc girem cap a l'Est per la vessant esquerra per tal d'arribar dalt de la divisòria de les valls Ibola i Vilanova. Seguim per aquesta divisòria cap al Nord; uns 5 min. després trobem les runes d'una caseta. Hem deixat darrere el Pic de Cullera (en assolir la divisòria el deixem al Sud, i s'hi pot pujar en uns 4 min.). (Foto 3, esmorzar i descans a la divisòria).

01.28'   00.15'

Ens manquen uns 18 minuts per arribar a la base del Pic d'Espadà (potser els més difícils ja que la senda no és molt marcada). Seguint la direcció Nord del Pic; avançant enmig d'algalages uns 2 minuts i descendant enmig dels pins 10 minuts més, arribarem a un tálveg amb indicis d'una activitat agrícola recent d'ametllers i vinya. A la nostra esquerra hi ha el començament del barranc de l'aigua negra, i a la nostra dreta la vall de la font Ibola.

Davant tenim un monticle que volem per la seua dreta per tal d'arribar, pocs minuts després, a la pista que ens durà al Pic. (Foto 4, pista d'aproximació al Pic, nevada).

01.45'   00.17'

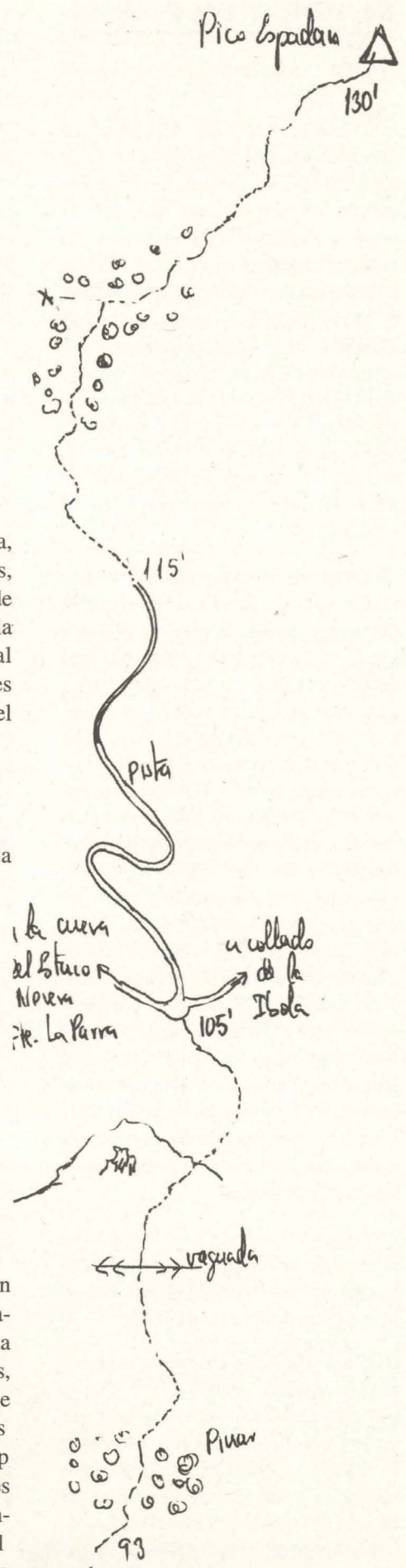
Si agafarem la pista a l'esquerra, aquesta ens duria a llocs pintorescos, com per exemple la nevera, la cova de l'Estuc, la font de la Parra, etc. A la dreta ens duria al coll d'Ibola, al barranc d'Almanzor, etc. Nosaltres anirem recte, per la senda que puja el darrer tram del Pic.

01.55'   00.10'

Ja al començament de la senda anem en direcció Oest, però va girant al Nord a mesura que pugem per un fort pendent. Enmig del bruc i el pi de rodeño (pinus pinaster), assolim la cresta que, cap a la dreta (Est) ens duu al mateix cim del Pic en uns 5 min. (Foto 5, grup dalt del cim).

02.10'   00.15'

1.099 metres; hem arribat malgrat la dificultat de l'últim tram. El cim constitueix un mirador des d'on es pot contemplar un ample panorama. L'observador podrà gaudir d'una visió espectacular: muntanyes, serres, valls, pobles, pantans, camins... que es succeeixen des dels nostres peus fins la ratlla de l'horitzó, cada cop més llunyana i imprecisa. Si el dia és clar podem albirar les illes Columbretes, només a 80 km., i fins i tot el Cap de Sant Antoni, a 140 km. Oi que és increïble?

EL COR D'UN POBLE.

Per Sussanna Anglés i Querol

L'activitat del poble de Càlig, des dels seus primers dies, gira al voltant d'un edifici que, presumiblement, va ser construït per vigilar l'horitzó i així oferir seguretat a les poblacions i la seua gent, sobretot a Cervera del Maestrat, que era una població molt influent en aquell temps. Aquest edifici és la TORRE; l'antic casc urbà, amb totes les seues artèries, parteixen i desemboquen de la TORRE; és el centre de la població i el punt més alt de la mateixa; de la teulada es veu una vista fabulosa, les sortides i les postes del sol prenen un altra dimensió; la lluna en ple és un espectacle...

Per bé que no se sap quina és la data exacta de la seua construcció, sí que és cert que al segle XIV, exactament l'any 1314, en ocasió d'una visita pastoral del bisbe de Tortosa per aquestes terres, en aplegar a Càlig el seu escriptor va realitzar un gravat d'aquest edifici que s'ha convertit, amb el pas del temps, en el testimoni més antic de la TORRE; és la primera referència històrica que, tot i els dubtes, ens diu que aquest edifici va ser construït abans de l'any 1314; com la història es fa de tots aquells que en deixen constància dels fets, per seguir la història de la TORRE, i així la del poble, s'ha de seguir buscant tota la documentació en forma d'escrius o de gravats. L'any 1595 va ser el borrianenc Martí de Viciana qui va escriure sobre aquest edifici, la seua descripció senzilla encara guarda i conserva la seua visió històrica; per ella els anys no han passat, encara que l'edifici es troba en un estat deplorable.

Segons els experts, l'escut que hi ha al front de la TORRE, (a la seua façana), és més pur i més complet. L'any de la seua ubicació va ser el 1625.

L'any 1873, B. Mundina, esgrigué sobre aquesta TORRE de guaita (vigilància); del seu escrit es desprén que llavors ja no funcionava com a torre per vigilància; ens diu que és antiga, però elogia la seua construcció tota de carreus, la descriu com un edifici de dos pisos on a la planta baixa es trobava la presó, "que es mala y húmeda".

F. Miralles, l'any 1902, publicà "Guia del obispado de Tortosa", on es fa una menció molt pareguda a la de l'any 1873.

Sembla que fins la dècada dels 70, la TORRE va allotjar l'Ajuntament, però la corporació municipal va traslladar les seues dependències a la plaça Nova, essent encara seu de l'Ajuntament es va construir un pont que creua el carrer Major i que comunicava les dependències de l'Ajuntament amb les de l'antic jutjat. Tornant als anys 70, i un cop traslladat l'Ajuntament, la TORRE va passar a ser local del Teleclub (Centre Cultural La Torre), on el jovent de Càlig i d'altres pobles propers es reunien per compartir músiques.

Ara, quan ja estem acabant aquest segle XX, es troba com aïllada pel pas del temps i pel pes de la història, amb una teulada totalment clavillada que deixa entrar l'aigua de les pluges que després acabarà filtrant per les parets de la seua dèbil i malmesa figura. Si la teulada està malament la torreta de les campanes, construïda a principis d'aquest segle, és un perill constant pels ciutadans; un altra estructura molt mamesa és el pont, afectat per l'aluminosi, però, com al gos famolenc tot se li tornen puces, ens trobem que la construcció adossada, gràcies a la qual es pot accedir a la TORRE (construïda al segle XIX), està separada de la mateixa per una clivella.

El panorama no pot ser més desalentador: l'Ajuntament ha demanat ajudes per tal de restaurar-la, però sembla que l'interés polític estiga per damunt de la conservació d'un edifici que és el cor físic i l'esperit d'una gent a la que li costa fer-se per avant, però que reconeix l'edifici com a part, ja no només de la història, també de la personalitat del ciutadà del poble.

La TORRE és de Càlig, però pel Decret del 22 d'Abril de l'any 1944 sobre la protecció de castells espanyols, la protecció de la mateixa li pertoca a l'Estat i en aquest cas a la Generalitat.

L'anterior govern de la Generalitat ja li va aixecar la samarreta dues vegades a un govern municipal del mateix signe polític, ara a la Generalitat s'ha canviat de signe, però això no ha implicat canvis amb la política a seguir amb la

TORRE; està desamparada; s'ha intentat cridar l'atenció, però de poc ha servit, tot està paratitzat i mentrestant el temps segueix el seu pas desgastant l'emblema oblidat d'un poble.

Patrimoni Cultural de la Generalitat Valenciana té ara la capacitat per impulsar la restauració, esperem i desitgem que aquest any 1998 el procés prenga forma ja que ara només s'han aprofitat de la TORRE per fer-se la foto.

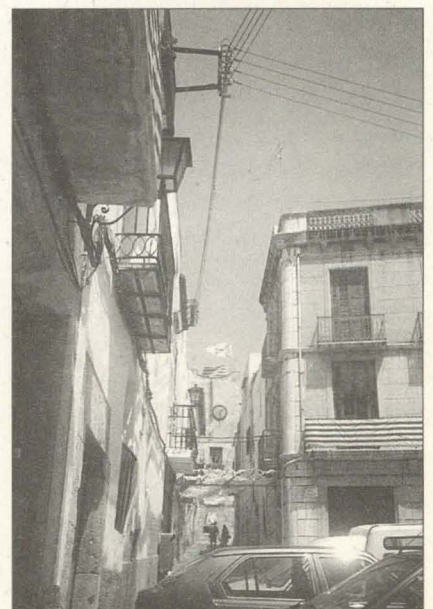
DARRERES NOTICIES

El silenci es va trencar amb el compromís que es va adquirir al ple del mes de gener, quan l'Alcalde, a instàncies de la portaveu de l'oposició, va comprometre's a que, si aquest any arribava una subvenció, l'Ajuntament ficaria la quantitat corresponent mitjançant una modificació de crèdits... d'aquesta manera els pressupostos van ser aprovats per unanimitat.

Al cap d'uns dies, als membres de la corporació municipal els hi va aplegar la notícia de que el pressupost hauria de contemplar almenys una partida --- ni que fos d'una pesseta--- per poder gaudir de la subvenció. Sembla que això es va arreglar.

Per un altra part, la directora de patrimoni Na Carmen Pérez, va realitzar unes declaracions i va dir que aquest any estava prevista la restauració de la nostra TORRE.

Que així siga, més ens val...

La Torre Càlig

MATERIAL D'ARXIU

LA COMISSIÓ COORDINADORA D'ACTIVITATS

Per Miquel À. Andrés Beltran

A començaments de la dècada dels seixanta hi hagué un intent, per part d'excursionistes de diferents llocs del País Valencià, d'organitzar-se, de coordinar-se, al marge del "poder muntanyenc" establert. Gràcies a la intensa participació del Centre Excursionista de Castelló en tot aquest projecte podem reconstruir i analitzar, basant-nos exclusivament en els documents del nostre Arxiu, no tan sols el procés de la creació fins la dissolució de la Comissió Coordinadora d'Activitats del Regne, sinó també les causes per les quals acordaren crear l'organisme i els motius pels quals fou dissolt.

Les Acampades del Regne.

Entre els anys 1950-1960 tingué lloc al llarg i ample del nostre país la constitució de nombrosos grups i centres excursionistes. Si a la proliferació de grups li afegim una sèrie de problemes (com ara el ser una activitat relativament minoritària, les dificultats en els transports i les comunicacions, la dificultat per trobar informació excursionista, el ferri -i fins i tot angoixant- control que havien de patir... etc.) entenem fàcilment que els excursionistes intentarem tenir una comunicació més directa i fluïda entre ells. A partir de 1959 l'A-

campada del Regne es plantejà com a primer objectiu aplegar al màxim nombre possible d'excursionistes, per tal de debatre, parlar i intercanviar experiències.

La primera acampada del Regne fou a la població del Genovés l'any 1959 i la segona a Guadalest l'abril del 1960. Durant aquestes acampades es reunien els directius dels grups participants i, democràticament, decidien qui organitzava la següent acampada. Obviament tot aquest procés estava controlat per la "Federación Española de Montañismo" i necessitava del vist-i-plau de la "Comisión Nacional de Campamentos". Seguint els tràmits oficials a l'ús, i d'acord amb els altres centres, el 29 de desembre del 1960 el Centre Excursionista de Castelló informa a l'esmentada comissió que:

"en sesión celebrada por la Junta Directiva, en fecha 20 de los corrientes, se acordó nombrar Jefe de Campamento a D. Miguel Segarra Peris, para la III Acampada regional Valenciana organizada este año (està refeint-se òbviament, a l'any 1961) por el Centro Excursionista de Castellón"

Organitzada per la nostra societat es celebrà, del 8 al 10 d'abril de 1961 al Desert de les Palmes, més concretament a la zona de la Bartola, la III Acampada del Regne de València. Aquest lloc ja era conegut com a zona d'acampada pels excursionistes de Castelló ja que, almenys en una ocasió (els dies 8 i 9 de juny del 1957) havien pernoctat en aquest indret.

El fet que, tan sols cinc anys després

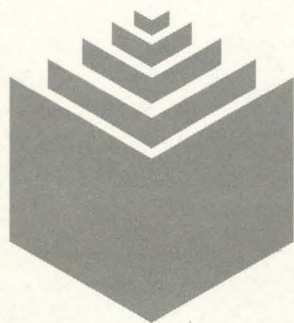
de la seua fundació, el Centre Excursionista de Castelló haguera d'organitzar una acampada d'aquestes característiques, demostra tant la coninaça i el prestigi que havia assolit la nostra entitat en un període de temps tan curt, com les ganes de treballar per l'excursionisme.

Probablement, durant aquesta acampada, es presentaren diferents ponències entre las quals destacaria la titulada **Sobre la creación de la Comisión Coordinadora Regional**, on llegim:

"Ya es de dominio público la cantidad notable de interferencias en los actos sociales organizados por diferentes centros, sin ninguna mala fe, pero que restan a la convivencia excursionista mayores contactos e intercambio de ideas que tanta falta hacen para que nuestro excursionismo vaya a más..."

Creemos que dos actos anuales como son la Acampada y la Marxa del regne son todo un triunfo para el excursionismo valenciano, pero ¿nos debemos conformar sólo con esto?, sin duda que no.

Desde que el Centro Excursionista de Alcoy, por mediación de su Departamento Técnico, lanzó en diciembre de 1958 una circular pidiendo a las demás sociedades un acto donde intercambiar ideas... Para esto se pide la Comisión Coordinadora Regional. Si hasta hoy todas las deficiencias se han resuelto por los Centros y sólo por ellos, y si estas acampadas y marchas son toda una realidad palpable, lo hemos hecho entre todos, y de entre nosotros

faristol

LLIBRES

*Per a la nostra terra,
llibres en la nostra llengua*

debe salir esta Comisión que coordine y encauce todos estos actos. De cada Centro bien puede salir una persona encargada de este trabajo, que sólo consiste en estar siempre en contacto con los demás vocales, sin Presidente puesto que aquí todos somos iguales."

La III Acampada comptà amb un pressupost de 25.000 pessetes i fou, en tots els aspectes, un èxit. Gran part de l'èxit es degué al patrocini de la naixent Fundació Huguet que, en la mesura de les seues possibilitats, ajudà a tot l'excursionisme valencià. De l'acte, celebrat al paratge del Desert, ens resta una publicació amb col.laboracions de personalitats de la valua de Sos Baynat, Calduch i Almela, Germà Colom i d'altres. També conservem l'acta que es redactà amb motiu de la reunió de directius de la qual destaquem aquest paràgraf:

"Valencia pide que todos los centros nombren un delegado para celebrar una reunión periódica, a fin de organizar los distintos aspectos del montañismo regional. Cocentina... no lo considera necesario. El Sr. Roca (aleshores el delegat regional de la F.E.M.) afirma que la cree conveniente. Valencia propone que en Mayo debía celebrarse ya la reunión... y que sea todos los años el organizador de la última acampada regional el que la organice. Por mayoría se aprueba la sugerencia."

A la Bartola, doncs, els excursionistes valencians pregueren la ferma decisió de fer realitat una idea que ja feia temps rondava pel cap d'alguns. El Centre Excursionista de Castelló, com a

organitzador de l'acampada, havia d'entendrestir la primera reunió de la Comissió Coordinadora d'Activitats del Regne.

La Comissió Coordinadora:

Ràpidament i eficaç (com sempre) Ferran Sanchis, secretari del Centre Excursionista de Castelló, contactà amb rellevants membres de l'excursionisme valencià per trobar el lloc i la data idònia. De fet, el 29 d'abril de 1961, dirigeix una carta a Rafael Garcia Ramon consultant-li sobre el lloc més adient per reunir-se:

"Ahir mateix vaig estar parlant amb l'amic Beüt sobre la conveniència de reunir al Directius Comissionats dels Centres de Regne... vàrem considerar la idea que fos a Xàtiva, per tal d'ocupar quasi bé el punt equidistant..."

Uns dies més tard rebem la contestació d'aquest membre del Centre Excursionista d'Alcoi, proposant la zona del Pi Alt i el 28 de maig per realitzar la primera reunió de la Comissió Coordinadora d'Activitats. Decidits el lloc i la data, informàrem als diferents grups excursionistes:

"De conformidad con el acuerdo de la última acampada del reino de Valencia, este CEC convoca la reunión prevista para constituir la Comisión Coordinadora de Actividades... El día 28 del corriente mes de Mayo... en el paraje denominado PI ALT, en Alcoy, término municipal de Genovés, o sea el mismo punto donde se celebró la I Acampada del Reino".

La carta enviada, o almenys l'única

que nosaltres conservem, pot confondre al dir que el Pi Alt es troba a Alcoi. El Pi Alt és una zona del Genovés, i aquesta població està molt prop de la ciutat de Xàtiva. El que succeeix és que la primera acampada del regne l'organitzà a aquest lloc el Centre Excursionista d'Alcoi i això pogué motivar una certa confusió. El que a nosaltres ens interessa, però, és saber què va passar a aquesta reunió, doncs sembla que tots els interessats aplegaren sense dificultats.

Al Genovés assistiren representants dels següents centres excursionistes:

Avant, València, Alcoi, Gandia, Alzira, Fontinient i Castelló. Excusaren la seua assistència Elda, Alacant i Cocentina. També es trobaven, en qualitat d'observadors, unes altres tres persones: Dionisio Roca Quiles (subdelegat de la F.E.M.), Rafael Navarro Ortiz (promotor de la idea de la comissió i membre del C.E.V.) i Antonio Martí Gil (C.E.C.) Llegint l'acta de la primera reunió de la Comissió Coordinadora ens assabentem de més detalls sobre la Comissió:

"..., a las once horas del día veintiocho de mayo de mil novecientos sesenta y uno, se reúnen los representantes de los Centros Excursionistas del reino de Valencia..."

Se nombra Secretario del acto al Sr. Sanchis Cardona, Secretario del Centre Excursionista de Castelló. Acuerdan los asistentes, por unanimidad, no crear Presidencia alguna para esta Comisión.

OPTICA MAYOR

• Més de 140 establiments a tota Espanya •

C/ Major, 16 - CASTELLÓ

• Tel. 964 23 53 12

PREUS
ESPECIALS
ALS SOCIS DEL
C.E.C.

D. Rafael Navarro Ortiz toma la palabra y, haciendo un poco de historia, expone los motivos que le indujeron a que se crease esta Comisión Coordinadora en los momentos en que desempeñaba la presidencia del CEV.

D. Emilio Beüt, representante del CEV, símbolo del Excursionismo Valenciano, toma la palabra, y expone a su juicio los fines: confeccionar el calendario adjunto de actividades, tomando como base los programas que presente cada Sociedad, coordinándolos de tal forma que no coincidan; fomentar actos intersociales; asistencia a actos nacionales e internacionales.

El Sr. Roca aprovecha la oportunidad para dar su total apoyo a estas ideas, por estimar que los fines de esta Comisión contribuyen al desarrollo de los propios de la F.E.M.

Se aprueba la propuesta de formar una Junta Permanente, formada por excursionistas de raigambre reconocida en el excursionismo regnícola (sic)... resultando elegida la formada por los Srs.: D. Emilio Beüt i Belenguer de Valencia, D. Francisco Pérez Pascual de Alcoy y D. Miquel Peris Segarra de Castellón."

Des dels seus orígens fins juny de 1962 la Comissió es reuní un màxim de quatre vegades: la primera al Genovés; la segona a Gandia els dies 2 i 3 de setembre de 1961; la tercera a Alcoi, concretament al Mas de Gormarch, el 14 de gener de 1962 i la quarta, segons consta a l'acta "IV Acampada del Regne" (Vall de la Casella, Alzira, abril de 1962), estava programada pel mes de juny de 1962 a la ciutat de València, aprofitant la inauguració dels nous locals del Centre Excursionista de València. No sabem però si aquesta quarta reunió tingué lloc.

De "Delegación a Federación Regional": la fi de la Comissió

No hem d'oblidar que mentre els excursionistes valencians per se intentaven coordinar-se i organitzar-se, a altes instàncies estava ordint-se la transformació de les delegacions regionals de la "Federación Española de Montañismo" en federacions regionals.

Aquest projecte no era desconegut

pel Centre Excursionista de Castelló i menys per la persona que més ha treballat per aquesta entitat, tant és així que Ferran Sanchis, veient el que podia succeir, començà a indagar i demanar informació per incloure al Centre dins d'una federació que no fos la que imaginava (i, suposo, li preocupava). Almenys en dues ocasions (8 de juliol i 12 de desembre de 1961) contactà amb excursionistes del principat per "veure quines serien les possibilitats de que el CEC entrara dins la futura Federació Catalana d'Excursionisme. Sabem que volen elevar-se a Federacions les actuals Delegacions Regionals." El procés, però, era inaturable... i únic.

El 2 de desembre de 1962 ha degut d'ésser una data de trist

record p e l s excursionistes valencians que crequeren fermament en la idea de la Comissió, i en que aquesta poguera ser la base d'una autèntica Federació Valenciana de Muntayisme. La "Federación Regional Valenciana (?) de Montañismo" per molts valencians d'aquells anys, excursionistes o no, nasqué viciada, i per saber per què sols cal llegir un dels primers paràgrafs de la seua acta fundacional:

"... dar cuenta de la transformación de la Delegación en Federación regional, y precisamente Valenciana, más adecuada que el artificial término Levantina, mucho más ambiguo por su amplitud geográfica y de tener la satisfacción de hallar asimismo incluida en ella las provincias de Albacete y Murcia. El delegado de Murcia hace constar sus plácemes por tal motivo, habida cuenta de las causas abogadas, y de su

deseo más sincero de colaboración".

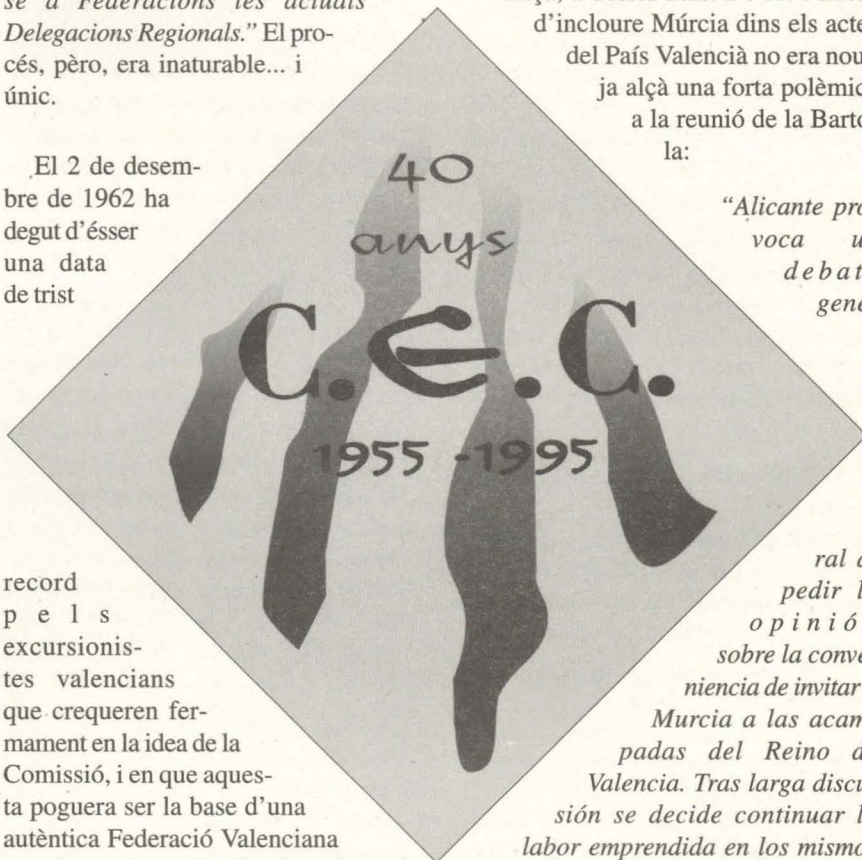
Al contrari del que havia passat amb la "Asociación Española de Camping y Caravaning" (de nou ens referim a l'acta "IV Acampada del Regne"), aconseguint que "la delegación de Levante de la A.E.C.C. pase a abarcar exclusivamente el Reino de Valencia", els excursionistes valencians no anaven a disposar d'una federació autènticament valenciana; lamentablement sembla que certs sectors murciano-alacantins ja es dedicaven aleshores, i avui amb més força, a desfer País. De fet l'intent d'incloure Múrcia dins els actes del País Valencià no era nou i ja alçà una forta polèmica a la reunió de la Bartola:

"Alicante provoca un debate gene-

ral al pedir la opinión sobre la conveniencia de invitar a Murcia a las acampadas del Reino de Valencia. Tras larga discusión se decide continuar la labor emprendida en los mismos términos, pero sin que ello implique que no se pueda invitar a centros extrarregionales".

Aquest primer colp, que impedia de facto crear una federació d'acord amb el marc geogràfic i històric propi del País Valencià, no fou l'única sorpresa de la reunió. Per rematar el començament de l'assemblea, els delegats dels excursionistes valencians foren informats de les persones que, des d'aquell moment, els representaven. Cap d'ells, òbviament, no havia participat en el projecte de la Comissió.

Com alguns presents sospitarien, amb tota una federació "valenciano-

albaceteña-murciana" pròpia, qui havia de voler una comissió que coordinara els excursionistes valencians? Evidentment molts, però no fou així:

"Interviene el Presidente de la Federación considerando que al quedar constituida la Federación Regional se extingue automaticamente la comisión coordinadora, a cuyos componentes agradece la labor realizada".

Molta degué ser la decepció, la ràbia i la impotència entre alguns excursionistes que acudiren a la reunió d'Alcoi, ciutat on tingué lloc la primera assemblea de la Federació Valenciana de Muntanyisme, al veure que el seu projecte -que era el de molts- no podia continuar endavant. Des d'aquell moment la Comissió Coordinadora d'Activitats del regne havia quedat dissolta per decret de la "Federación Española de Montañismo". D'aquesta manera tan democràtica, per altra banda pròpia de l'època, acabà el somni de la Comissió Coordinadora d'Activitats.

Conclusions:

Considere que les causes que forçaren a crear la Comissió foren fonamentalment, tres:

- 1.- La pujada de l'excursionisme al País Valencià.
- 2.- La necessitat i la voluntat dels excursionistes de contactar entre ells per solucionar els seus problemes.
- 3.- El poc suport de la federació espanyola al muntanyisme valencià.

Si en el fons durant les reunions de la Comissió, i a les actes de les reunions ens remetem, es tractaven les mateixes qüestions (marxes, acampades, diners, publicacions,...) que a les de la Delegació i la posterior Federació Regional, què diferencià a la Comissió de la Delegació i la Federació? Per a mi, les persones i les idees que hi havia darre de cada projecte.

Al tarannà valencianista i tolerant de les persones que intervingueren en la Comissió s'oposa, principalment,

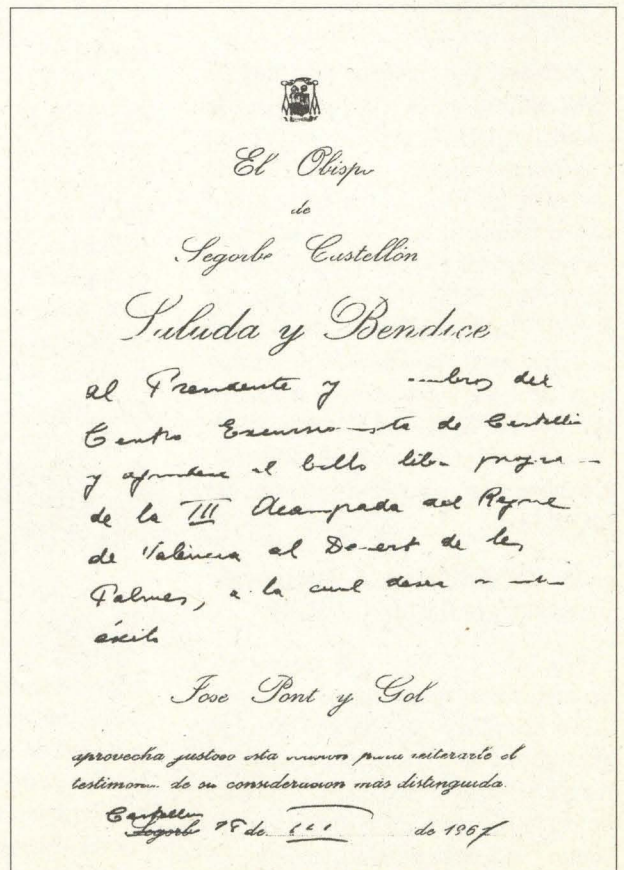
l'actitud del primer president de la Federació Regional Valenciana. Front a un projecte que sorgí des de la base i, sense imposar-se, intentà aglutinar a la resta de grups, tenim una Federació Regional Valenciana imposada. Front a uns representants triats entre i pels excursionistes valencians, trobem un quadre dirigent també imposat. En definitiva, front a una concepció democràtica del que ha de ser un projecte col·lectiu, tenim una més de les estructures verticals del moment.

Amb la Comissió Coordinadora els muntanyers valencians disposaven ja d'una eina per treballar pels seus interessos i, perfectament haguera pogut servir de base per constituir la Federació Valenciana de Muntanyisme, o, almenys, haguera pogut col·laborar o assessorar a aquesta. Per què la nova Federació Regional no aprofità el que havia fet la Comissió? La resposta potser siga aquesta: som a finals de 1962 i, des de fa més d'un any, una sèrie de persones, sense cap reconeixement oficial, gosen coordinar els excursionistes valencians i àdhuc aprovar Calendaris Oficials. A més tot aquest procés escapava al control de la "Federación Española de Montañismo" i de la "Delegación Nacional de Educación Física y Deportes" els òrgans suprems. La reposta dels òrgans esportius havia de ser per tant exemplar.

El 13 d'abril de 1962 mor el president de la "Federación Española de Montañismo", Julián Delgado Úbeda, i Félix Méndez Torres el substitueix en el càrrec. Aquest, amb data 2 de juliol de 1962, nomena Antonio Daza Martínez nou delegat regional en substitució de Dionisio Roca Quiles. Antonio Daza

degué ser un opositor radical a una iniciativa del tipus de la Comissió.

Llegint les cartes d'aquest personatge que conservem al nostre Arxiu podem concloure, sense risc d'equivocar-nos, que degué ser una persona dictatorial i despòtica. Com a exemple podem dir que Antonio Daza Martínez fou el que fixà la data per a la reunió del 2 de desembre (curiosament cinc mesos després del seu nomenament), el lloc, l'ordre del dia, el nombre d'assistents per grup i, fins i tot, l'hora de començament i de finalització de la reunió, però, *"con ello no se pretende prescindir de ninguna colaboración, nada más contrario a nuestro ánimo..."* (carta remesa als centres excursionistes el 20 de novembre de 1962). Ell, com a primer president de la Federació regional, no podia tenir cap tipus d'oposició i, en nom d'una federació a la qual, de ben segur, informaria d'una manera molt subjectiva, dissolgué la Comissió. No oblidem que la confrontació d'idees i de projectes no podia ser admesa per unes federacions, uns dirigents esportius, uns governants, un Estat, on, fins i tot, pensar diferent estava prohibit.

El Bisbe Pont i Gol agraeix el llibre de la III Acampada

LA VII PUJADA A PEU EN UN DIA CASTELLÓ DE LA PLANA - SANT JOAN DE PENYAGOLOSA

Texte: Gregori Dolz

Fotos: Anna Bueso

Aquesta ja ha esdevingut una prova tradicional i de les més importants que al llarg de l'any tenen lloc a Castelló: el passat dia 9 del mes de maig del 1998 va tenir lloc la VII pujada a peu en una jornada des de Castelló de la Plana fins Sant Joan de Penyagolosa. En primer lloc hem de dir que la participació ha estat, per suposat, la més nombrosa de totes les edicions, però, a més ha superat totes les previsions de l'organització, fins i tot les més optimistes, ja que esperàvem al voltant de 500 o 600 participants a tot estirar, i se'n van aplegar concretament 763!, i això que vam excloure tots aquells que van voler inscriure's després del dia 24 d'abril, data de tancament de la inscripció.

Aquest any la prova presentava algunes novetats en relació a les edicions d'anys anteriors: la primera és que s'ha incorporat com a entitat organitzadora la Universitat Jaume I; la segona, que hem canviat una part del recorregut, eliminant així un tram que transcorria per carretera asfaltada, i l'hem substituït per un de nou, amb un traçat molt més adient i atractiu, encara que això haja suposat l'increment de la distància en dos quilòmetres, amb la qual cosa la prova en té ara 63; la tercera és que per primera vegada hem rebut la col.laboració de l'administració, amb el suport de la Guàrdia Civil, dels forestals de la Conselleria de Medi Ambient, de la Policia Municipal de Castelló i de la Creu Roja.

L'organització de la prova, com podeu suposar, ha estat la més difícil de totes les que hem fet fins ara, i s'han produït, dona-

da la quantitat de participants, diversos problemes que hem intentat superar el millor possible. Al remat pensem, i així mateix ens ho han tramés els participants, que l'organització en conjunt ha estat un èxit, amb l'excepció d'algun petit problema sense gaire importància i solucionat immediatament.

Malgrat l'augment del quilometratge, un cop més, el primer participant va pulveritzar el temps de la prova: En Gabriel Marín va tenir la gosadia de fer el recorregut de 63 quilòmetres en un temps de 5 hores 44 minuts i 12 segons, batent així el temps de l'edició anterior, que fou de 6 hores i 27 minuts. Després va anar arribant la resta de participants: primer els més forts i després, a poc a poc, tots els altres amb un degoteig continu i constant, fins que a les 15 hores exactament va aplegar la granera: l'últim dels participants.

Després va tenir lloc el lliurament de premis, a càrrec del rector de la UJI, del president del CEC i del Club de Muntanya. El primer premi, tant per homes com per dones, va consistir en una placa commemorativa d'argent i un gravat del pintor castellonenc Ripollés. Després d'aquest acte, va començar el sorteig dels regals preparats per tots. Si tenim en compte l'hora i el cansament generalitzat, tot plegat es va fer massa llarg; per això en properes edicions haurem de canviar aquest sorteig, ja que participants i organitzadors a aquesta hora estan cansats i el que més desitgen és anar-se'n a descansar.

Haig de referir algunes anècdotes que es van produir al llarg de la prova, com la de la de l'amic Toni Adell que, sense pensar-s'ho dues vegades, va eixir des de

Els imprescindibles: més de 100 voluntaris!

Foto: 1

la platja, va acudir al control d'eixida i va fer tot el recorregut, però pujant fins al cim del Penyagolosa. També la que va protagonitzar un grup de Castelló de la Ribera, que van entrar al control d'arribada portant una senyera que reivindicava el nom del seu poble; o la d'aquelles dues xiques, que van aplegar juntes, que no es coneixien de res i van fer quasi tot el camí plegades, recolzant-se mútuament quan les forces les abandonaven, i van acabar fent-se amigues; o el que li va ocórrer a l'amic Cristobal Saborit, que a 2 quilòmetres de l'arribada anava el tercer, li va agafar rampa baixant pel barranc de la Pegunta i va ser adelantat per un altre, que després va ésser el tercer; o, per acabar, que hi va haver dos participants bessons, que van eixir junts, van fer la prova junts, van arribar junts, van fer tots dos el mateix temps, i a més eren els participants més joves de la prova.

Pel que fa a la procedència dels participants, hem de dir que la major part venien de les comarques del País Valencià, però també n'hi havia d'altres indrets: de Lleó, de Tolosa (Guipúzcoa), de Terol, de Saragossa, de Lleida, de Madrid, d'Ulldecona, de Terrassa, de Múrcia, de Sabinyàigo, i també un de Ciudad de Guatemala i un altre de Les Angles

Tots preparats...

Foto: 2

Els més joves

Foto: 3

A grans trets els resultats de la prova són els següents:

TOTAL PARTICIPANTS INSCRITS	763	
PARTICIPANTS QUE NO HAN PRES L'EIXIDA ...	48	(6'29%)
RETIRATS	207	(27'13%)
HAN FINALITZAT LA PROVA.	508	(66'58%)

Respecte als millors temps, són els següents:

HOMENS

149	MARÍN PRIETO, GABRIEL	Castelló	39 anys	5 h. 44' 12"
400	PITARCH FRANCISCO, CARLOS	Borriol	31 anys	6 h. 20' 38"
270	BALAGUER SANCHO, JOSE L.	Borriol	29 anys	6 h. 38' 03"
34	SABORIT MALLOL, CRISTOBAL	L'Alcora	40 anys	6 h. 41' 40"
148	BELLIDO VERDÚ, EZEQUIEL	Benicàssim	23 anys	6 h. 51' 16"
14	CLARAMONTE GIL, JULIÀ	Castelló	36 anys	6 h. 52' 21"
104	AGOST I MANYÀ, JOAN	Castelló	33 anys	7 h. 08' 29"
142	GUIMERÀ MARTÍ, JUAN A.	Castelló	31 anys	7 h. 08' 30"
703	MARTINEZ PORCAR, CARLOS	Oropesa	35 anys	7 h. 08' 31"
688	NEBOT DIAGO, JUAN JOSE	Segorbe	49 anys	7 h. 13' 57"

DONES

517	MUÑOZ CULEBRAS, ANI	Castelló	34 anys	8 h. 29' 55"
74	PALLARES PORCAR, TRINI	Castelló	43 anys	9 h. 14' 36"
402	GUILLAMON GIMENO, ROSA M. ^a	Castelló		9 h. 58' 07"

PARTICIPANT DE MÉS EDAT

670	SOLER BENEIT, PASCUAL	Petrer	75 anys	14 h. 56' 34"

PARTICIPANTS MÉS JOVENS

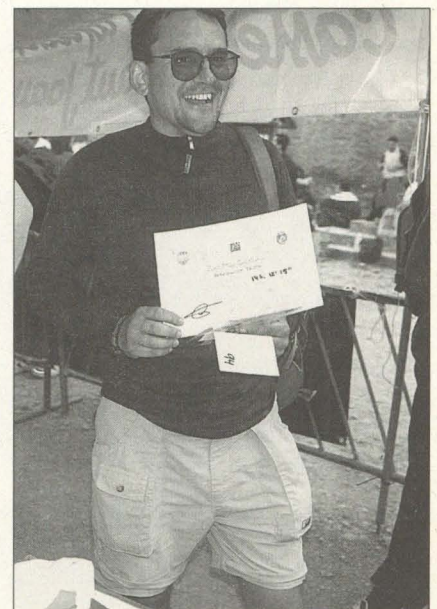
479	NEBOT ARGILAGA, VICENTE	Castelló	13 anys	12 h. 30' 00"
480	NEBOT ARGILAGA, JOSE M. ^a	Castelló	13 anys	12 h. 30' 00"

(França). Com podreu comprovar, la varietat va eixamplant-se any rera any.

Doncs bé, ja s'ha acabat l'edició d'enguany; desitgem a tots els participants que hagen gaudit de l'experiència, i a tots aquells que no coneixen els meravellosos indrets per on transcorre el camí, que els haja quedat un poc de temps per adonar-se'n. Agraïm la participació de tots, i especialment dels voluntaris que ens han ajudat formant part dels controls, fent entrepans, conduint les furgones, etc., a la Guàrdia Civil, forestals, Creu Roja, Policia Municipal... moltes gràcies per tot.

El més gran

La Felicitat

RETALLS ETNOGRÀFICS

Cada activitat humana crea les eines que la fan possible i l'encert en el disseny de la ferramenta estarà en que aquesta s'adapte quan més siga possible a la funció per a la qual ha estat creada. Per mig d'elles l'home fa més efectiva i potent la seua força o aptituds, que encara augmenten més quan s'ajuda de bèsties, com en els treballs de llaurar la terra.

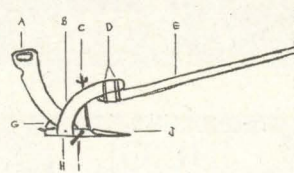
Segons la naturalesa del terreny, més o menys dur, la llaurada serà feta amb un sol o més animals. En el primer cas amb el forcat, que l'arrossegarà sols un, sobretot en les terres alluvials costeres, mentre a l'interior també s'utilitza l'aladre, amb dos animals, bous o matxos. Les parts del forcat són els timons, les clavilles, les argolles, la cameta, l'esteva, el dental, la rella, el tascó, les orelleres, etc. Per a utilitzar l'aladre calia fer ús del jou, on es junyien els dos animals que arrossegaven l'eina. L'aladre es fixava al jou per mig de la traiga o "medianna" i l'eixanguer, que penjava dels claus del jou. També s'utilitzava el **cinglé** (Xodos), que feia les mateixes funcions. El jou s'enganxava als animals, els matxos, pels tellols, que eren

com passadors grans de fusta que el travessaven verticalment.

De les parts de l'aladre la recollida de lèxic fou en quatre punts, els anys 1975 i 1976, com eren a la Montalbana (Ares), a Penyacalba (Culla), Herbés i Xodos. Entre tots hi ha poques variacions, però no en falten, com en les argolles, arnelles o arnelles, i en la cameta a corba.

En aquests aladres la majoria de les parts són de fusta i ben poques metàl·liques: la rella, les arnelles, la tenella i poc més. Ja en aquest segle es fan aladres i forcats amb les parts posteriors, cameta, esteva, etc., totalment metàl·liques, fixes i de pala giratòria per a voltar la terra al fer el solc. El camperol ho coneix per **el ver-net**, neologisme originat pel nom de la casa Vernette (Besiers, Occitània) que els fabricà i introduí.

Josep Lluís VICIANO AGRAMUNT

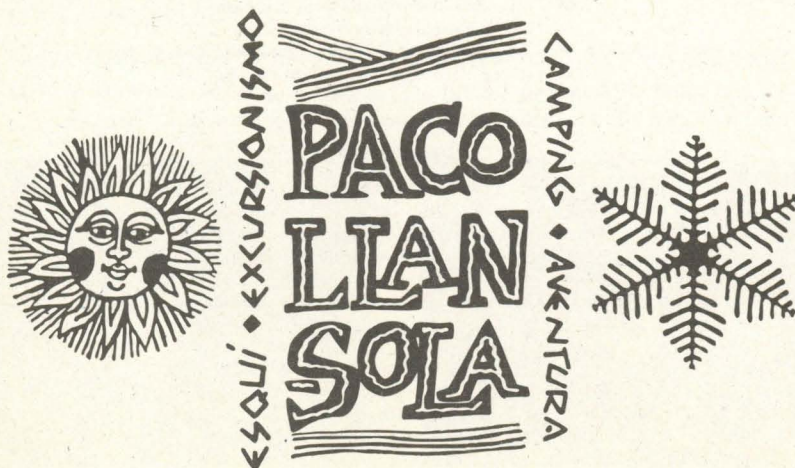
	ARES	CULLA	HERBÉS	XODOS
A	esteva	esteva	esteva	esteva
B	cameta	cameta	corba	cameta
C	tinella	tinella	-	tinella
D	argolles	armelles	-	arnelles
E	camatimó	camatimó	camatimó	camatimó
F	clavilla	clavilla	clavilla	clavilla
G	tascó	tascó	-	tascó
H	dental	dental	dental	dental
I	-	orelleres	orelleres	orelleres
J	rella	rella	rella	rella

HERRERÍA y TALLER de Vernets giratorios y fijos
con patente de invención
HACHAS garantizadas y demás herramientas de corte

Vicente Martínez e Hijos

Villanueva de Alcolea
(CASTELLÓN)

DESCOMPTA
ESPECIAL

C. E. C.

Escalante, 7 i 9 - Tel. 964 20 12 38
Alloza, 50 - Tel. 964 21 49 17
CASTELLÓ

ACTIVITATS PREVISTES**JULIOL**

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

← Fredes-Les Gúbies del Matarranya-Besseit-Ulldemó-Besseit. ***

← Barranc del Maimona. **

AGOST

					1	2	
3	4	5	6	7	8	9	
10	11	12	13	14	15	16	
17	18	19	20	21	22	23	
24	31	25	26	27	28	29	30

← Camí de Sant Jaume del País Basc. ***

← Travessa dels Pirineus (Torla-Viella). ****

SETEMBRE

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

← Travessa dels Pirineus (Torla-Viella). ****

← Valdelinares-Fortanete-Mosquerola. ***

← Treball a Les Mallaes. *

SIGNES:

* Marxa de dificultat lleu.

** Marxa de dificultat mitjana.

*** Marxa de dificultat forta.

**** Marxa de dificultat molt forta.

PROPERES ACTIVITATS**• OCTUBRE •**

DIA 3: Excursió Infantil al Pla de Cabanes.

Dia 4: Familiar Alfondenguilla.

DIES 9, 10, 11, 12: XXII Aplec CENTRES EXCURSIONISTES PAÏSOS CATALANS.

Dia 14, 21, 28: CONFERÈNCIES DE TARDOR.

Dia 18: Dia de la MUNTANYA NETA.

DIES 24, 25: LA CANYADA DE BENATANDUS-ALIAGA-SERRA DE S. JUST.

• NOVENBRE •

DIA 1: RECORREGUT PER LA MOLA GARUMBA (MORELLA-FORCALL).

DIES 7 i 8: RECORREGUT PEL MONLEÓ I LA ESTRELLA.

DIES 14, 15: BRONCHALES-ALBARRACÍN-RUBIALES.

DIES 21, 22: TREBALL A LES MALLAES.

DIA 22: PIC D'ESPADÀ-AHÍN.

DIES 28, 29: VALLIBONA-PENYARROJA DE TASTAVINS-MONROIG-AIQUA VIVA.

• DESEMBRE •

DIES 5, 6, 7, 8: RECORREGUT PEL G-R7 MONT CARO-ARES.

DIA 7: Excursió Infantil al Ribet de Benassal.

DIA 12: Excursió Infantil al Tossal Gros-Borriol-Castelló.

DIES 12, 13: PUERTOMINGALVO-XODOS-LLUCENA.

DIA 20: TRAVESSA DE LES AGULLES DE SANTA AQUEDA I PUJADA FAMILIAR A LES AGULLES.

CICLE DE CONFERENCIES DE TARDOR "OCTUBRE 98"

"EL TEMPS AL LLARG DEL TEMPS"

organitzades per: Centre Excursionista Castelló i Fundació Caixa Castelló-Bancaixa:

DIA

Dimecres **14 d'Octubre**, 20 h.

TEMA

El temps que féia: **Variacions del clima als darrers segles.**

CONFERENCIANT

Mariano Barriando Vallvé:
professor de climatologia
històrica de la Universitat de
Barcelona.

DIA

Dimecres **21 d'Octubre**, 20 h.

TEMA

El temps que fa: **Meteorologia a l'abast de tothom.**

CONFERENCIANT

Alfred Rodríguez Picó:
meteoròleg de TV3.

DIA

Dimecres **28 d'Octubre**, 20 h.

TEMA

El temps que farà: **El canvi climàtic.**

CONFERENCIANT

Francesc Mauri: meteoròleg
de TV3

Tindran lloc al saló d'actes del **Edifici Vidriola**.

SECCIO PATUFETS I PATUFETES

Campament infantil d'Estiu al Mas de Borràs per a xiquets i xiquetes de 8 a 13 anys durant el mes de juliol. Es realitzaran excursions, tallers (fang, disfresses, marqueteria,...), esports d'aventura, jocs, curssets d'orientació, fauna, flora i astronomia... A més, el mas disposa de piscina, amfiteatre, camp de voleyball, camp de football, gronxadors, museu i aules per fer jocs.

Els xiquets dormiran en tendes de campanya al voltant del mas en unes zones habitades que disposen de dutxa, lavabos, waters...

El preu del campament serà de 25.000 pessetes, de les quals, 5.000 es pagaran el dia de la inscripció, i la resta el dia de la reunió informativa per a pares que es realitzarà el DIA 1 DE JULIOL A LES 20 H. AL C.E.C.

L'anada i la tornada es farà amb autobús. El màxim de places serà de quaranta. Hi haurà vuit monitors (un per cada cinc xiquets). La manutenció durant els nou dies al Mas de Borràs inclou desdijuni, esmorzar, dinar i sopar. Se'ls obsequiarà amb una samarreta del campament.

CONSELLS ESPECIFICS...

El llistat de material necessari pel campament es donarà als pares de forma detallada el dia de la reunió informativa. En principi necessitaran sac, estoreta, roba per a la muntanya (xandall, samarretes, pantalons curts, jersei, botes i espadnyes, banyador, xancles...

Excursió Font de la Calzada-Cova Estuco.

7-3-98

Excursió Cova de l'Estuco.

7-3-98

Excursió a les Santes

18-4-98

PROGRAMA D'ACTIVITATS PEL 3er TRIMESTRE DE 1998

Patrocinades per
l'Excma. Diputació
de Castelló

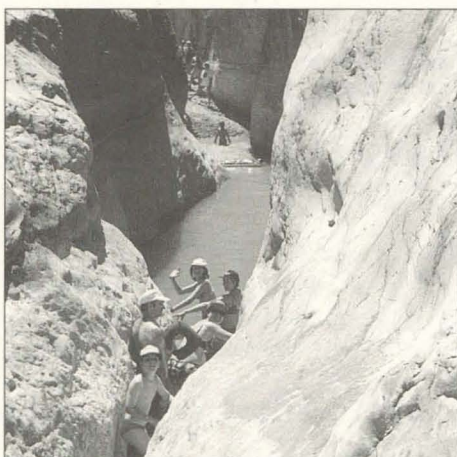
Sempre estan vigilant!

Foto: Toni Calduch

4 i 5 de JULIOL

FREDES-LES GUBIES DEL MATARRANYA-BESSEIT-ULLDEMO-BESSEIT

- Organitzador: Paco Navarro
  - Dificultat ***
  - Eixirem de fredes pel GR7 cap al Refugi de la Font Ferrera. Després, per la Font del Teix, enfilarem les Gúbies del Matarranya, sempre tan espectaculars. Farem nit a Besseit i l'endemà remuntarem el riu Ulldemò i prendrem el bany als seus tolls i admirarem el seu impressionant paisatge.
- Es recomanen espartenyets, banyadors, motxilla "impermeabilitzada", gorra, ulleres de sol i el ... "per si de cas".

Barranc de la Maimona

Foto: Ricardo Català

12 de JULIOL

BARRANC DEL MAIMONA

- Dificultat **
- Eixirem de Montanejos pel GR7. El sender té boniques vistes sobre el barranc i es pot gaudir de la rica vegetació autòctona. El recorregut complet dura unes quatre hores, sempre en funció de la dificultat que presenten les basses i tolls del riu. Per la vesprada ens podem banyar al Millars.

Cal portar esmorzar i dinar, banyador, espartenyets per l'aigua i un pneumàtic menut o bossa de plàstic per passar les motxilles a les basses.

Refugi Angel de Sopena

Foto: Anna Bueso

Del 8 al 16 d'AGOST

CAMI DE SANT JAUME DEL PAIS BASC

- Organitzador: Paco Navarro
  - Dificultat ***
  - La travessa consisteix en recórrer el tram del camí de Sant Jaume que travessa el País Basc pel seu interior.
- Es tracta d'un recorregut per muntanyes suaus, boscos profunds de faig i avet i prats. Un recorregut per les zones més fondes del País Basc, plenes de llogarets i petits pobles enclavats entre valls.
- El recorregut en un principi anirà d'Irun fins la província de Burgos, encara que es podrà modificar i fer-ho en dos anys.

Cim de l'Aneto

Foto: Carles Escura

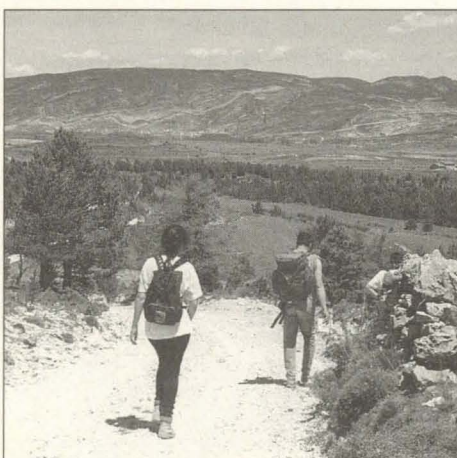
Des del 29 d'AGOST al 6 de SETEMBRE

TRAVESSA DELS PIRINEUS (TORLA - VIELLA)

- Dificultat ****
- Com cada any tenim l'oportunitat de fer un tram del GR11. Aquesta vegada es començarà a Ordesa (Torla) i s'arribarà fins el Pirineu de Lleida.

Cap la possibilitat de pujar al Monte Perdido, Aneto... Es molt important assistir a les reunions prèvies per tal d'informar-se de la planificació.

En aquest tram, els desnivells solen ser forts, per això cal estar preparats.

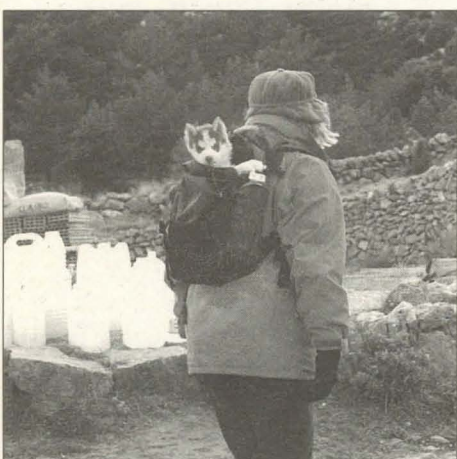
Camí de Fortanete

Foto: Anna Bueso

19 i 20 de SETEMBRE

VALDELINARES - FORTANETE - MOSQUEROLA

- Dificultat ***
- Eixirem de Valdelinares passant pel Barranc de los Zoticos. Farem nit a Fortanete, al dia següent visitarem els paratges de las Valltuertas i las Bramaderas (Pinar Ciego), que és la part més alta de l'excursió fins arribar a Mosquerola.

Nuska a les Mallaes...

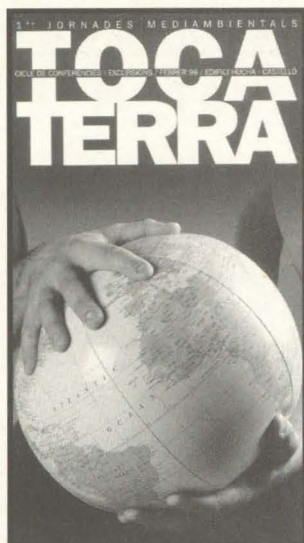
Foto: Toni Calduch

26 i 27 de SETEMBRE

TREBALL A LES MALLAES

- Organitzadors: Pascual Fuster i Rosa García
- Dificultat *
- Com sempre esteu convidats a formar part de l'equip de transportadors i manobres. La diversió està garantida. A aquell que ho sol·licite se li entregarà un títol amb el nivell professional assolit. Hi haurà un premi pel guanyador del concurs a la millor pastera i pel qui porte el vi més "canyero". Per poder gaudir d'aquest ambient teniu d'assistir prèviament a la reunió del dia 23, dimecres, a les 20 hores.

- **NOTES:**
- 1.-Recordem als participants que les excursions es programen per tal de fer-les en grup i no és convenient anar per lliure. Això dificulta la tasca del responsable de cada excursió, pot ser perillós en algunes circumstàncies i causar molèsties al conjunt.
  - 2.-És molt convenient assabentar-se de les característiques de cada excursió abans d'inscriure-s'hi, per comprovar si es corresponen amb les possibilitats de cadascú i també per portar l'equipament adient al recorregut. En tot cas us recordem que la participació es fa assumint cada persona el risc corresponent.
  - 3.-El Centre podrà introduir canvis en la programació si les circumstàncies ho aconsellen.

PRIMERES JORNADES MEDI-AMBIENTALS:

" TOCA TERRA "

En col·laboració amb la Colla Ecològica, Fundació Caixa Castelló i el Centre Excursionista es van celebrar unes jornades que abordaven problemàtiques que afecten el nostre entorn.

Van constar de dues parts: les conferències i després la visita als llocs d'impacte de cadascun dels temes tractats.

Aquestes primeres jornades van constituir un espai d'informació, debat i refle-

xió, cercant un equilibri entre desenvolupament industrial i medi ambient.

La sensibilització de la societat envers els incendis forestals, les canteres, la contaminació ambiental... pot contribuir a un futur on el progrés siga un fet armònic, i les nostres comarques un lloc saludable i ric per viure.

* * * * *
* * *

CONFERÈNCIES:

① 4 DE FEBRER

"Impacte d'activitats extractives"

per **Emili Gombau**
Geòleg

② 11 DE FEBRER

"Incendis forestals i regeneració"

per **Ramón Vallejo**
Bióleg

③ 18 DE FEBRER

"Aspectes mediambientals de la indústria ceràmica"

per **José Emilio Enrique**
Químic

EXCURSIONS:

① 7 DE FEBRER

"Penyes Aragoneses" (Artana)
amb la col·laboració de

Josep Herrero

President de la Societat d'Amics de
la Serra d'Espadà

② 14 DE FEBRER

"Araia" (L'Alcora)

③ 21 DE FEBRER

*"Pla de Lluc, Mollet, Pantà,
de Maria Cristina"*

PASSATEMPS I CALAIX DE SASTRE

RACÓ DEL FOC

ARNADÍ (recepta facilitada per Empar Sánchez)

Ingredients:

1/2 kg. de carabassa rodona cuita i neta de pell i pinyols, 1/4 kg. d'ametlla mòlta, 2 ous, 125 gr. de sucre, 100 gr. de pinyons, 1 gratat d'ametlles cruës senceres, l'escorça ratllada de mitja llimona, 1 culleradeta de canyella, mantega pel motlle.

Preparació:

Aixafar la carabassa amb una forquilla (l'haurem bullida amb una branqueta de canyella i un clau d'olor); barrejar amb l'ametlla mòlta, els ous batuts, el sucre, els pinyons (deixar-ne uns quants de banda), la llimona i la canyella. Abocar-ho tot dins d'una casola plana de terrissa untada amb mantega. Li hem de donar forma de piràmide i decorar-ho amb les ametlles i la resta dels pinyons. Ho courem a forn moderat sense que agafe massa color. Ho treurem quan, en punxar-ho amb una agulla, aquesta isca neta.

• **Foto n.º 1:** L'EQUIP DE REDACCIÓ preparant el n.º 21 de L'ESTEL.

• **Foto n.º 2:** L'EQUIP DE REDACCIÓ preparat per comprovar la qualitat de les receptes que havia cuinat Loles i que en el seu dia van estar explicades en aquest Racó.

Per unanimitat va obtenir una qualificació d'excel·lent. Per tant, amb la finalitat d'assegurar-nos que la qualitat d'aquesta secció no baixi, farem nous seguiments. (Loles, quedés avisada: tornarem!)

EQUIP DE REDACCIÓ

Foto: 1

Foto: 2

En Santiago Grisollá ens contesta:

GENERALITAT
VALENCIANA

27 MARÇ 1998

333

ENTRADA EN L'EXIDA

CONSELL VALENCIÀ DE CULTURA

PIEU DE FORNELLÓ

C/ Munt, 3

46003 VALÈNCIA

Tel: (96) 386 55 24 - Fax: (96) 386 55 24

Sr. Francesc Navarro Ventura
President del Centre Excursionista de Castelló
Isabel Ferrer, 60
12001 Castelló

València, 27 de març de 1998

Senyors:

La Comissió de Govern del Consell Valencià de Cultura ha vist la vostra demanda de competència davant de la comissió que estudia les qüestions relatives a la llengua dels valencians.

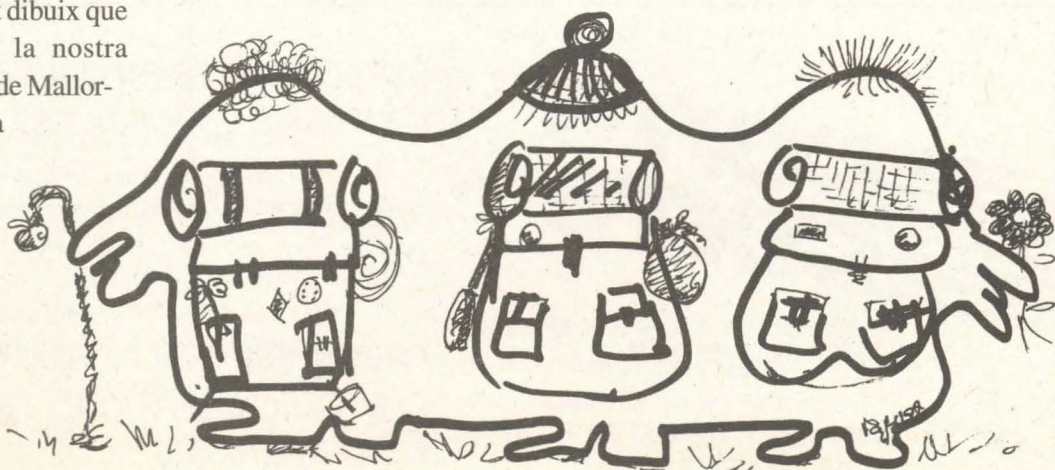
Lamentablement, la llista d'entitats a ser consultades va ser acordada pel Ple de l'organisme, i només el Ple, que es reuneix mensualment, té autoritat per a modificar les seues decisions. D'altra banda, la Comissió de Govern ha tingut en compte que ampliar el torn d'audiències trabucaria talment el calendari de treball que ens seria impossible assolir a temps els objectius fixats.

No obstant això, hem inclòs l'informe que ens envieu en el volum de documentació a tenir en compte, i vos assegure que serà estudiat i considerat per este Consell amb tota atenció.

Vos salute atentament,

Santiago Grisollá
President

Aprofitem aquest dibuix que ens ha enviat la nostra amiga Carme Fuster des de Mallorca, per enviar-li una forta abraçada i convidar a tota la gent de les Illes Balears a venir a Vilafranca, on celebrarem el XXIIè Aplec de Centres Excursionistes dels Països Catalans.

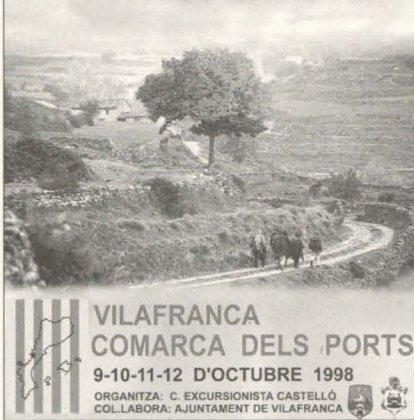

CARME FUSTER

US ESPEREM A TOTS!

XXIIè APLEC EXCURSIONISTA dels PAÏSOS CATALANS

**VILAFRANCA
COMARCA DELS PORTS**
9-10-11-12 D'OCTUBRE 1998
ORGANITZA: C. EXCURSIONISTA CASTELLÓ
COL·LABORA: AJUNTAMENT DE VILAFRANCA

XXIIè APLEC dels CENTRES EXCURSIONISTES dels PAÏSOS CATALANS.

ENGUANY, els dies 9, 10, 11 i 12 d'octubre, tots a Vilafranca!!

La comarca dels ports té una història, un patrimoni, un encant que fan d'ella una fita carismàtica de les nostres comarques.

Ja en un primer moment vam pensar en Vilafranca com a seu, perquè tenia tots els llocs que nosaltres crèiem adients per acollir tanta gent; ens vam acabar de decidir després de parlar amb les associacions Culturals, d'Animació i Esports i, per suposat, donada la molt bona disposició de Rogelio Tena, Alcalde de

Vilafranca, per acollir els excursionistes; i ja estem treballant i col·laborant en la preparació de totes les activitats per tal que aquest Aplec siga tot un èxit. Ja ho veureu, ens ho passarem bé!

Si podeu participar com a voluntaris, agrairíem que donàreu el vostre nom al CEC, per poder coordinar totes les activitats.

Aquí teniu una relació dels vint-i-dos Aplecs que s'han organitzat fins ara, quins centres se'n van encarregar i el nombre de participants.

• I (15 de maig de 1977). **Tossal dels Tres Reis** (el Baix Maestart). Organitza: Centre de Lectura (Secció Excursionista). Reus (1.100 Assistents).

• II (29, 30 d'abril, i 1 de maig de 1978). **Fort de la serra de Bèrnia** (la Marina Baixa). Organitza: Centre Excursionista la Vila Joiosa. (300 assistents).

• III (12, 13 i 14 d'octubre de 1979). **Santuari de Lluc** (Mallorca). Organitza: Unió Excursionista de les Illes. (384 assistents).

• IV (1 i 2 de novembre de 1980). **Mentet** (el Conflent). Organitza: Grup Pirinenc Excursionista Nord-Català. (760 assistents).

• V (11, 12 i 13 de setembre de 1981). **Montsec de Rúbies** (la Noguera). Organitza: Agrupació Excursionista d'Urgell. Tàrrrega (600 assistents).

• VI (8 i 9 d'octubre de 1982). **Ansalonga** (Andorra). Organitza: Club Pirinenc Andorrà. (370 assistents).

• VII (29, 30, 31 d'octubre i 1 de novembre de 1983). **Les Planes del Montgó** (la Marina Alta). Organitza: Centre Excursionista Pedreguer - Ateneu Cultural Xàbia (Secció Muntanya). (470 assistents)

• VIII (12, 13 i 14 d'octubre de 1984). **Bini-faldó** (Mallorca). Organitza: Federació Balear de Muntanyisme. (350 assistents).

• IX (1, 2 i 3 de novembre de 1985). **Vallestàvia** (el Conflent). Organitza: Grup Pirinenc Excursionista Nord-Català. (430 assistents).

• X (31 d'octubre i 1, 2 de novembre de 1986). **Ermита de la Santíssima Trinitat** (la Conca de Barberà). Organitza: Centre de Lectura (Secció Excursionista). Reus. (441 assistents).

• XI (9, 10, 11 i 12 d'octubre de 1987). **Font de la Mariola** (la Vall d'Albaida). Organitza: Centre Excursionista Fontinyent. Ontinyent. (880 assistents).

• XII (29, 30, 31 d'octubre i 1 de novembre de 1988). **Cala Murta. Formentor** (Mallorca). Organitza: Club Pollença (Secció de Muntanya) - Grup Excursionista de Mallorca. (334 assistents).

• XIII (12, 13, 14 i 15 d'octubre de 1989). **Fontmartina. Montseny** (el Vallès Oriental). Organitza: Agrupació Excursionista de Granollers. (550 assistents).

• XIV (1, 2, 3 i 4 de novembre de 1990). **Escaró** (el Conflent). Organitza: Grup Pirinenc Excursionista Nord-Català. (500 assistents).

• XV (1, 2 i 3 de novembre de 1991). **Preventori. Alcoi** (l'Alcoià). Organitza: Centre Excursionista d'Alcoi. (485 assistents).

• XVI (9, 10, 11, 12 d'octubre de 1992). **La Victòria** (Mallorca). Organitza: Club Pollença (Secció Muntanya) - Grup Excursionista de Mallorca. (582 assistents).

• XVII (30, 31 d'octubre i 1 de novembre de 1993). **Agramunt** (l'Urgell). Organitza: Ajuntament d'Agramunt - Agrupació Excursionista de l'Urgell. Tàrrrega. (630 assistents).

• XVIII (29, 30 i 31 d'octubre de 1994). **Cocentaina** (el Comtat). Organitza: Centre Excursionista Contestà. (620 assistents).

• XIX (12, 13, 14 i 15 d'octubre de 1995). **Prats de Molló** (el Vallespir). Organitza: Grup pirinenc Excursionista Nord-Català. (630 assistents).

• XX (1, 2 i 3 de novembre de 1996). **Esporles** (Mallorca). Organitza: Grup Excursionista d'Esporles. (600 assistents).

• XXI (6, 7 i 8 de desembre de 1997). **Arnes** (Terra Alta). Organitza: Foment Excursionista de Barcelona.

**corre
corre**®

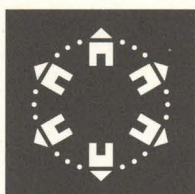
Calcem l'esport

C/ Campoamor, 5 - Tel. 964 23 16 20
12001 CASTELLÓ

— ESPECIALISTES EN CALÇER ESPORTIU I PRENDES ESPORTIVES.

— BÀSQUET, SENDERISME, «RUNNING», ETC.

— PREUS ESPECIALS ALS SOCIS DEL C. E. C. EN SABATILLES I BOTES DE SENDERISME.

DIPUTACIÓ
D E
CASTELLÓ

PUBLICACIONS DE L'ANY 1997

LA EDUCACIÓN AMBIENTAL EN ZONAS RURALES: ALTO MIJARES

SANTAMARÍA LUNA, ROGELI Y
VILLANUEVA CHIVA, ANA
Castellón, 1997. 355 pág. 2.200 Ptas.

ANIMARI - ALMARIO

ROURES SAURA, TOMÁS
Castellón, 1997. 128 pág. 2.200 Ptas.

LA CIUTAT PREINDUSTRIAL VALENCIANA

ORTELLS CHABRERA, VICENTE
Castellón, 1997. 282 pág. 2.200 Ptas.

EL HOSPITAL PROVINCIAL, PROYECTO INCONCLUSO

MAS TORRECILLA, VICENTE JAVIER
Castellón, 1997. 105 pág. 800 Ptas.

REGISTRO GENERAL DE CASOS PSIQUIÁTRICOS

LÓPEZ LÓPEZ, MARCIAL
Castellón, 1997. 133 pág. 1.000 Ptas.

ABANDONADAS OCUPACIONES

MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, JOSÉ LUIS
Castellón, 1997. 80 pág. 600 Ptas.

PRESENCIA DEL PASADO EN UN CANCIONERO CASTELLONENSE

PELINSKI, RAMÓN
Castellón, 1997. 288 pág. 2.200 Ptas.

EDUCACIÓ I SOCIETAT A CASTELLÓ AL LLARG DE LA II REPÚBLICA

AGUILAR RÓDENAS, CONSOL
Castellón, 1997. 767 pág. 2.600 Ptas.

INFORMALISMO MATÉRICO EN LA PINTURA VALENCIANA

PATUEL CHUST, PASCUAL
Castellón, 1997. 319 pág. 2.200 Ptas.

ESPAÑA EN LA BIENAL DE VENECIA

TORRENT ESCLAPÉS, ROSALÍA
Castellón, 1997. 351 pág. 2.200 Ptas.

DIAGNÓSTICO DE SALUD COMUNITARIA DE BEJÍS

SANZ SANCHO, MANUEL
Castellón, 1997. 305 pág. 1.800 Ptas.

FLORA TÓXICA DE LA COMUNIDAD VALENCIANA

MULET PASCUAL, LUIS
Castellón, 1997. 630 pág. 3.500 Ptas.

TRESORS AMAGATS

PASCUAL MOLINER, VICENTE
Castellón, 1997. 327 pág. 2.400 Ptas.

TIEMPO Y TIERRA DE SANTOS

MOSSÉN J. DOMÈNECH
Castellón, 1997. 270 pág. 1.200 Ptas.

- **SEU DEL C.E.C.**— Isabel Ferrer, 60 - Telèfon 964 23 44 90 - CASTELLÓ.
- **HORARI.**— Dimecres i divendres, de 20 a 21'30 hores.
- **FORMA D'INSCRIPCIÓ A LES ACTIVITATS.**— Adreçar-se al C.E.C. una setmana abans de l'activitat com a mínim (es pot fer per telèfon). No cal ser soci per participar-hi.
- **FORMA D'ASSOCIAR-SE:**
  - Complimentar la fitxa i l'ordre de domiciliació bancària que se us lliurarà al C.E.C.
  - Portar dues fotografies tamany carnet.
  - Abonar la quota d'inscripció.